

Verslag planteninventarisaties/Nectar index Bermen Waterschap Hollandse Delta

Mededelingennummer PWG 2025/01

Auteur: Theo Hagendoorn

© KNNV afdeling Hollandse Delta

Verslag planteninventarisaties Bermen Heindijk, Ruigendijk en Garsdijk 2025

Waterschap Hollandse Delta

Een publicatie van de Plantenwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta, een afdeling van de KNNV.

Mededelingennummer 2025/01

Auteur: Theo Hagendoorn

Onderzoekers: Leden van de Plantenwerkgroep

Omslagfoto: Bijen Orchis. Fotograaf: Theo Hagendoorn

Natuurvereniging Hollandse Delta

een afdeling van de KNNV

secretariaat:

Peter Vermaas

Schudegge 17

3224 BP Hellevoetsluis

Telefoon: 0181-324058

Email: secretaris@hollandsedelta.knnv.nl

Inhoud

Inleiding	4
Gebiedsbeschrijving	4
Werkwijze	4
Ruigedijk	8
Gebiedsbeschrijving	8
Werkwijze	8
Resultaat	9
Garsdijk 1	12
Gebiedsbeschrijving	12
Werkwijze	12
Resultaat	13
Garsdijk 2	16
Gebiedsbeschrijving	16
Werkwijze	16
Resultaat	17
Overall conclusie	20
Bronnen	20
Colofon	20

Inleiding

Het waterschap Hollandse Delta wil de ecologische waarde van het groen in het werkgebied vergroten. Thema's als biodiversiteit en duurzaamheid nemen hierbij een belangrijke plaats in. Het groen in de bermen buiten de bebouwde kom is meestal vrij lang (tot wel een meter hoog) en wordt bij kruispunten en direct langs de weg of fiets paden vaak door een strook korter gemaaid als veiligheidsstrook meestal d.m.v. een klepelmaaier met zuigwagen. Een efficiënte manier van werken, maaisel wordt afgevoerd tegelijk met zwerfafval maar de slechtste manier voor de biodiversiteit. Door meer diversiteit te creëren neemt zowel de waarde voor flora en fauna als de belevingswaarde voor bewoners en passanten toe. Om hierover een idee te krijgen heeft de heer Ronald Ykema veld bioloog bij Waterschap de Hollandse Delta de plantenwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta gevraagd om op een viertal trajecten een nectarindex te maken in de Verspreidingsatlas. In overleg is gekozen voor de

- Heindijk bij Oostvoorne
- Ruigendijk tussen Molendijk(Oostvoorne) en Korteweg
- Garsdijk & Westdijk van Simonshaven – Hekelingen

Heindijk

Gebiedsbeschrijving

De nectar index bij de Heindijk is opgenomen op de kruin van deze oude zanddijk waarbij gezegd moet worden dat het jaar 2025 een erg droog jaar is waardoor er mogelijk een aantal kruiden reeds geheel verdroogd waren niet meer te determineren. De dijk was op het moment van de opname nog niet gemaaid.

Werkwijze

De opnamen is gedaan volgens het geldende protocol. Er wordt een traject uitgezet van honderd meter met om de 10 meter een opname punt, een cirkel met een straal van 1 meter waar alle planten worden opgenomen en in de verspreidingsatlas worden genoteerd.

Resultaat

Verspreidingsatlas

Overzichtskaart Nectarindex > Telgebied en bezoeken > Telling > Statistieken

Statistieken en maaiaaduies

berm Heindijk Oostvoorne

berm bezocht op 2025-05-26 door Erik Ketting

Statistieken

Nectarindex (1-5): 3

Hoe hoger de nectarindex hoe meer nectar er gedurende het jaar in potentie te halen is voor vlinders en andere insecten. Bermen met een nectarindex van 5 kennen een gevarieerd bloemaanbod gedurende het jaar en er is veel nectar te halen. Bermen met een index van 1 hebben insecten weinig te bieden. De gevonden soorten en aantal vakjes waarin de soort in de getelde berm voorkomt worden gebruikt om de nectarindex te berekenen. Deze bestaat uit twee componenten: bloemenrijkdom en de potentiële nectarproductie. Nectarproductie telt het zwaarst. De nectarproductie van een plantensoort is gebaseerd op de Britse AgriLand Nectar Database. We hebben de totale nectarproductie in drie categorieën ingedeeld. Een bloemrijke berm zorgt voor bonuspunten. Ook hier zijn drie categorieën.

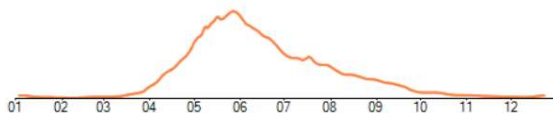
Waargenomen nectarplanten

Foto's van de top-5 van de aangetroffen nectarplanten op volgorde van aantal x nectarproductie.

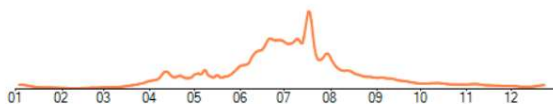
Bloemaanbod

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x het aantal van elke plantensoort. Het tijdstip van maaien is uiteraard van grote invloed. Door ruim ná de bloei piek te maaien kunnen bloemen zaden vormen.

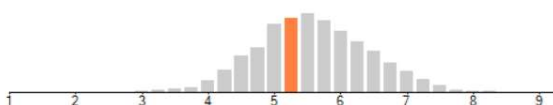
Potentiële nectarproductie gedurende het jaar

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x nectarproductie x het aantal van elke plantensoort.

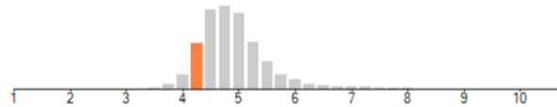
Voedselrijkdom

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Een lage stikstofwaarde duidt op een schrale vegetatie. Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatie waarde van de plantensoorten gewogen naar aantal.

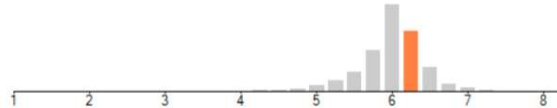
Vochtigheid van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Koester zowel vochtig als heel droog grasland, want hierin komen vaker bijzondere soorten voor. Let bij het maaien op een verhoogde kans op insporing en bodemverdichting in vochtig grasland.

Zuurgraad van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Voedselarme zandgronden hebben meestal een zure bodem (waarde < 5). Meestal is er sprake van een meer neutrale bodem, bijvoorbeeld klei, veen en nieuwe aangebrachte teelaarde.

Maaiadvis

Maaifrequentie

Op basis van de aanwezigheid van indicatorsoorten adviseren we om **eenmaal per jaar** in de nazomer te maaien en maaisel af te voeren.

Het maaitijdstip is een globale inschatting op basis van de aangetroffen planten. Hoe vollediger de soortenlijst deze is, hoe beter het advies. Afhankelijk van de mate van vervuiling kan het noodzakelijk zijn vaker te maaien. Stem het maaitijdstip af op de aanwezigheid van bedreigde soorten en laatbloeiende soorten.

Aangepast maaitijdstip

Geen soorten aangetroffen die gebaat zijn bij een aangepast maaitijdstip.

Het algemene maaiadvis is om te maaien in de nazomer. Bij tweemaal per jaar maaien, kan het beste in juni gemaaid worden, wanneer vroege bloeiers zaden hebben gevormd. Meer lezen: P.J. Keizer, 2008. Overzicht van de vegetatie langs Rijkswegen. Rijkswaterstaat [[download](#)].

Algemene tips voor ecologisch maaibeheer

- Maai gefaseerd: laat bij elke maaibeurt 20% van de vegetatie staan voor de aanwezige fauna en om bloemen zaden te laten vormen.
- Laat het maaisel een paar dagen liggen voordat het maaisel wordt afgevoerd. Op deze manier krijgen de aanwezige planten de kans om hun zaden te laten vallen.

Beschermde soorten, Rode Lijst-soorten en invasieve exoten

Geen bijzondere soorten aanwezig.

Bij aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten wordt verwacht dat hier in het maaibeheer rekening mee wordt gehouden, bijvoorbeeld door het verschuiven van het maaitijdstip tot na de zaadzetting. Rode lijst soorten staan landelijk onder druk. Het verdient aanbeveling om in het beheer met deze soorten rekening te houden. Bij aanwezigheid van sterk woekerende invasieve duizendknopen (Japanse, Sachalinse of Bastardduizendknoop) wordt aanbevolen de groeiplaats apart te maaien en het maaisel als restafval af te voeren. Deze soorten zijn namelijk in staat zich via kleine fragmenten te verspreiden.

Meer lezen?

In de door FLORON en De Vlinderstichting geschreven Veldgids Ecologisch bermbeheer ([download pdf](#)) komen allerlei beheervraagstukken aan de orde: hoe pak je ecologisch bermbeheer aan, hoe ga je om met inzaaien en welk maatwerk kun je leveren als er bijzondere planten en dieren in de berm voorkomen? Het is een gidsje op zakformaat dat in veel situaties een advies biedt.

Nectarindex is ontwikkeld door FLORON met steun van het Cultuurfonds en BIJ12.

Verspreidingsatlas

berm Heindijk Oostvoorne

26 mei 2025, Erik Ketting

Overzichtskaart > Telgebied en bezoeken > Telling

Toon Statistieken en Maaiadvies

Nieuw bezoek toevoegen

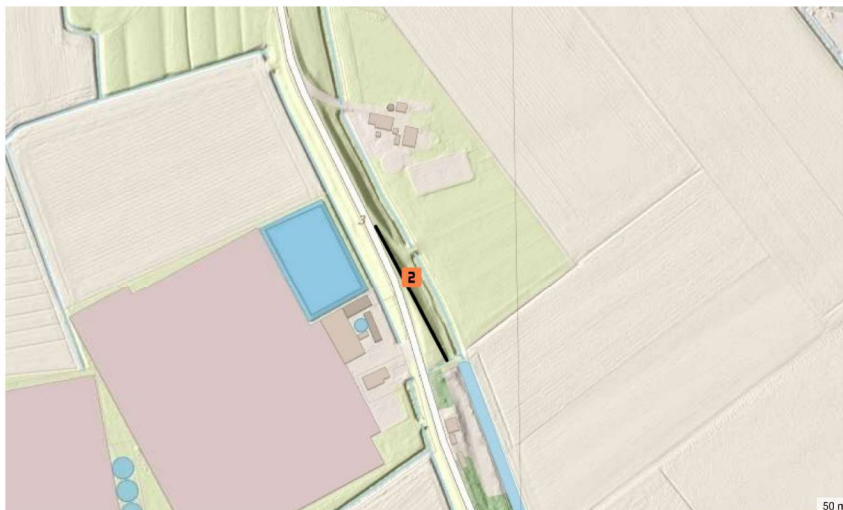
Waarnemingenlijst bewerken

Welke soorten zijn geteld?

☒ alle soorten nectarplanten en eventueel grassen ☐ alleen zoekkaartsorten

soortnaam	aantal vakjes
Gewone berenklauw	1 vakje
Ruw beemdgras	1 vakje
Akkerhoornbloem	1 vakje
Vogelwikke	1 vakje
Knolboterbloem	2 vakjes
Geel walstro	2 vakjes
Engels raaigras	1 vakje
Voederwikke	2 vakjes
Viltige hoornbloem	1 vakje
Vijfvingerkruid	6 vakjes
Kraailook	2 vakjes
Gele morgenster	4 vakjes
Kruisdistel	2 vakjes
Slipbladige ooievaarsbek	1 vakje
IJle dravik	2 vakjes
Gewoon reukgras	4 vakjes
Raapzaad	6 vakjes
Grote brandnetel	3 vakjes
Jakobskruid / Duinkruid	8 vakjes
Gewoon biggenkruid	1 vakje
Smalle weegbree	10 vakjes
Paardenbloem	3 vakjes
Klein streepzaad	2 vakjes
Gewone kropaar	6 vakjes
Veldzuring	9 vakjes
Gevlekte rupsklaver	5 vakjes
Gestreepte witbol	6 vakjes
Duizendblad	5 vakjes
Rood / Duinzwenkgras	8 vakjes
Zachte dravik	6 vakjes
Veldbeemdgras	6 vakjes
Fluitenkruid	6 vakjes
Scherpe boterbloem	3 vakjes
Gewone hoornbloem	1 vakje
Kruipende boterbloem	5 vakjes
Akkerwinde	8 vakjes
Gewone glanshaver	10 vakjes

Ruigendijk

Gebiedsbeschrijving

De nectar index bij de Ruigendijk is opgenomen op de kruin van deze (klei)dijk. De begroeiing bestaat hoofdzakelijk uit hoog opgaande grassen van 70 tot 80 cm hoog (type hooiland) waarbij de bloeiende kruiden die aanwezig waren geheel overschaduwd werden waardoor de bloei minimaal was. De dijk was op het moment van de opname nog niet gemaaid.

Werkwijze

De opnamen is gedaan volgens het geldende protocol. Er wordt een traject uitgezet van honderd meter met om de 10 meter een opname punt, een cirkel met een straal van 1 meter waar alle planten worden opgenomen en in de verspreidingsatlas worden genoteerd.

Resultaat

Verspreidingsatlas

Overzichtskaart Nectarindex > Telgebied en bezoeken > Telling > Statistieken

Statistieken en maaiadvies

berm Ruigendijk Oostvoorne

berm bezocht op 2025-05-26 door Erik Ketting

Statistieken

Nectarindex (1-5): 2

Hoe hoger de nectarindex hoe meer nectar er gedurende het jaar in potentie te halen is voor vlinders en andere insecten. Bermen met een nectarindex van 5 kennen een gevarieerd bloemaanbod gedurende het jaar en er is veel nectar te halen. Bermen met een index van 1 hebben insecten weinig te bieden. De gevonden soorten en aantal vakjes waarin de soort in de getelde berm voorkomt worden gebruikt om de nectarindex te berekenen. Deze bestaat uit twee componenten: bloemenrijkdom en de potentiële nectarproductie. Nectarproductie telt het zwaarst. De nectarproductie van een plantensoort is gebaseerd op de Britse Agriland Nectar Database. We hebben de totale nectarproductie in drie categorieën ingedeeld. Een bloemrijke berm zorgt voor bonuspunten. Ook hier zijn drie categorieën.

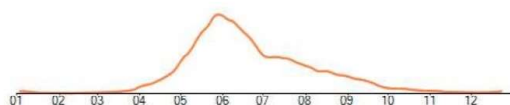
Waargenomen nectarplanten

Foto's van de top-5 van de aangetroffen nectarplanten op volgorde van aantal x nectarproductie.

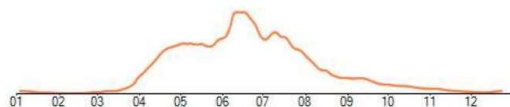
Bloemaanbod

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x het aantal van elke plantensoort. Het tijdstip van maaien is uiteraard van grote invloed. Door ruim ná de bloeipiek te maaien kunnen bloemen zaden vormen.

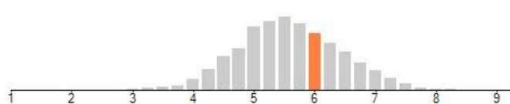
Potentiële nectarproductie gedurende het jaar

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x nectarproductie x het aantal van elke plantensoort.

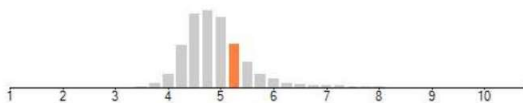
Voedselrijkdom

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Een lage stikstofwaarde duidt op een schrale vegetatie. Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal.

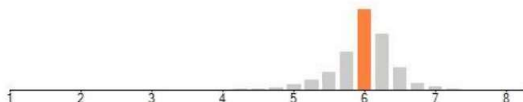
Vochtigheid van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Koester zowel vochtig als heel droog grasland, want hierin komen vaker bijzondere soorten voor. Let bij het maaien op een verhoogde kans op insporing en bodemverdichting in vochtig grasland.

Zuurgraad van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Voedselarme zandgronden hebben meestal een zure bodem (waarde < 5). Meestal is er sprake van een meer neutrale bodem, bijvoorbeeld klei, veen en nieuwe aangebrachte teelaarde.

Maaiaadvies

Maaifrequentie

Op basis van de aanwezigheid van indicatorsoorten adviseren we om **tweemaal per jaar** te maaien en maaisel af te voeren.

Het maaitijdstip is een globale inschatting op basis van de aangetroffen planten. Hoe vollediger de soortenlijst deze is, hoe beter het advies. Afhankelijk van de mate van vervuiling kan het noodzakelijk zijn vaker te maaien. Stem het maaitip af op de aanwezigheid van bedreigde soorten en laatbloeiende soorten.

Aangepast maaitijdstip

Geen soorten aangetroffen die gebaat zijn bij een aangepast maaitijdstip.

Het algemene maaiaadvies is om te maaien in de nazomer. Bij tweemaal per jaar maaien, kan het beste in juni gemaaid worden, wanneer vroege bloeiers zaden hebben gevormd. Meer lezen: P.J. Keizer, 2008. Overzicht van de vegetatie langs Rijkswegen. Rijkswaterstaat [download].

Algemene tips voor ecologisch maaibeheer

- Maai gefaseerd: laat bij elke maaibeurt 20% van de vegetatie staan voor de aanwezige fauna en om bloemen zaden te laten vormen.
- Laat het maaisel een paar dagen liggen voordat het maaisel wordt afgevoerd. Op deze manier krijgen de aanwezige planten de kans om hun zaden te laten vallen.

Beschermde soorten, Rode Lijst-soorten en invasieve exoten

Geen bijzondere soorten aanwezig.

Bij aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten wordt verwacht dat hier in het maaibeheer rekening mee wordt gehouden, bijvoorbeeld door het verschuiven van het maaitijdstip tot na de zaadzetting. Rode lijst soorten staan landelijk onder druk. Het verdient aanbeveling om in het beheer met deze soorten rekening te houden. Bij aanwezigheid van sterk woekerende invasieve duizendknopen (Japanse, Sachalinse of Bastaardduizendknoop) wordt aanbevolen de groeiplaats apart te maaien en het maaisel als restafval af te voeren. Deze soorten zijn namelijk in staat zich via kleine fragmenten te verspreiden.

Meer lezen?

In de door FLORON en De Vlinderstichting geschreven Veldgids Ecologisch bermbeheer ([download pdf](#)) komen allerlei beheervraagstukken aan de orde: hoe pak je ecologisch bermbeheer aan, hoe ga je om met inzaaien en welk maatwerk kun je leveren als er bijzondere planten en dieren in de berm voorkomen? Het is een gidsje op zakformaat dat in veel situaties een advies biedt.

Nectarindex is ontwikkeld door FLORON met steun van het Cultuurfonds en BIJ12.

berm Ruigendijk Oostvoorne

26 mei 2025, Erik Ketting

Overzichtskaart > Telgebied en bezoeken > Telling

Toon Statistieken en Maaiadvies

Nieuw bezoek toevoegen

Waarnemingenlijst bewerken

Welke soorten zijn geteld?

☒ alle soorten nectarplanten en eventueel grassen ☐ alleen zoekkaartsorten

soortnaam	aantal vakjes
Italiaans raaigras	5 vakjes
Grote brandnetel	8 vakjes
Gestreepte witbol	10 vakjes
Akkerwinde	6 vakjes
Ruw beemdgras	8 vakjes
Rietzwenkgras	9 vakjes
Akkerdistel	2 vakjes
Raapzaad	3 vakjes
Voederwikke	4 vakjes
Gewone glanshaver	7 vakjes
IJle dravik	10 vakjes
Gewone kropaar	8 vakjes
Kleefkruid	5 vakjes
Krulzuring	3 vakjes
Slipbladige ooievaarsbek	5 vakjes
Ridderzuring	3 vakjes
Gewone smeerwortel	2 vakjes
Veenwortel	2 vakjes
Kraailook	4 vakjes
Veldzuring	1 vakje
Zachte dravik	3 vakjes
Bermzuring	1 vakje
Smalle weegbree	2 vakjes
Engels raaigras	2 vakjes
Veldbeemdgras	1 vakje
Vogelwikke	1 vakje
Fluitenkruid	1 vakje
Gewone berenklauw	1 vakje

Garsdijk 1

Gebiedsbeschrijving

De nectar index bij de Garsdijk is opgenomen op het talud tussen het fietspad en de naastliggende sloot. De afstand tussen fietspad en opnamelijn is 2 meter en ongeveer 6 meter van de sloot. De begroeiing bestaat hoofdzakelijk uit hoog opgaande grassen van 70 tot 80 cm hoog (type hooiland) waarbij de bloeiende kruiden die aanwezig waren geheel overschaduwd werden waardoor de bloei minimaal was. Het talud was op het moment van de opname nog niet gemaaid.

Werkwijze

De opnamen zijn gedaan volgens het geldende protocol. Er wordt een traject uitgezet van honderd meter met om de 10 meter een opname punt, een cirkel met een straal van 1 meter waar alle planten worden opgenomen en in de verspreidingsatlas worden genoteerd.

Resultaat

Verspreidingsatlas

Overzichtskaart Nectarindex > Telgebied en bezoeken > Telling > Statistieken

Statistieken en maaiadvies

berm Garsdijk

berm bezocht op 2025-06-09 door Erik Ketting

Statistieken

Nectarindex (1-5): 1

Hoe hoger de nectarindex hoe meer nectar er gedurende het jaar in potentie te halen is voor vlinders en andere insecten. Bermen met een nectarindex van 5 kennen een gevarieerd bloemaanbod gedurende het jaar en er is veel nectar te halen. Bermen met een index van 1 hebben insecten weinig te bieden. De gevonden soorten en aantal vakjes waarin de soort in de getelde berm voorkomt worden gebruikt om de nectarindex te berekenen. Deze bestaat uit twee componenten: bloemenrijkdom en de potentiële nectarproductie. Nectarproductie telt het zwaarst. De nectarproductie van een plantensoort is gebaseerd op de Britse AgriLand Nectar Database. We hebben de totale nectarproductie in drie categorieën ingedeeld. Een bloemrijke berm zorgt voor bonuspunten. Ook hier zijn drie categorieën.

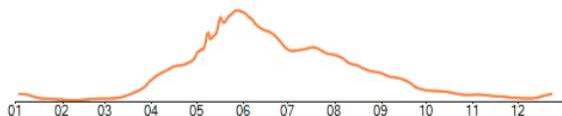
Waargenomen nectarplanten

Foto's van de top-5 van de aangetroffen nectarplanten op volgorde van aantal x nectarproductie.

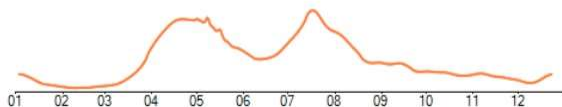
Bloemaanbod

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x het aantal van elke plantensoort. Het tijdstip van maaien is uiteraard van grote invloed. Door ruim ná de bloei plek te maaien kunnen bloemen zaden vormen.

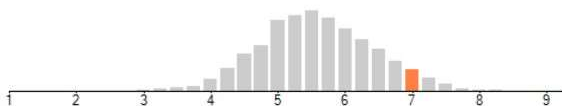
Potentiële nectarproductie gedurende het jaar

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x nectarproductie x het aantal van elke plantensoort.

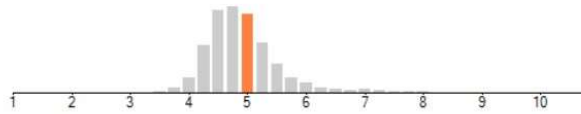
Voedselrijkdom

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Een lage stikstofwaarde duidt op een schrale vegetatie. Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatie waarde van de plantensoorten gewogen naar aantal.

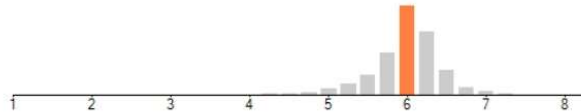
Vochtigheid van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Koester zowel vochtig als heel droog grasland, want hierin komen vaker bijzondere soorten voor. Let bij het maaien op een verhoogde kans op insporing en bodemverdichting in vochtig grasland.

Zuurgraad van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Voedselarme zandgronden hebben meestal een zure bodem (waarde < 5). Meestal is er sprake van een meer neutrale bodem, bijvoorbeeld klei, veen en nieuwe aangebrachte teelaarde.

Maaiadvies

Maaifrequentie

Op basis van de aanwezigheid van indicatorsoorten adviseren we om **tweemaal per jaar** te maaien en maaisel af te voeren.

Het maaitijdstip is een globale inschatting op basis van de aangetroffen planten. Hoe vollediger de soortenlijst deze is, hoe beter het advies. Afhankelijk van de mate van verruiging kan het noodzakelijk zijn vaker te maaien. Stem het maaitip af op de aanwezigheid van bedreigde soorten en laatbloeiende soorten.

Aangepast maaitijdstip

Geen soorten aangetroffen die gebaat zijn bij een aangepast maaitijdstip.

Het algemene maaiadvies is om te maaien in de nazomer. Bij tweemaal per jaar maaien, kan het beste in juni gemaaid worden, wanneer vroege bloeiers zaden hebben gevormd. Meer lezen: P.J. Keizer, 2008. Overzicht van de vegetatie langs Rijkswegen. Rijkswaterstaat [[download](#)].

Algemene tips voor ecologisch maaibeheer

- Maai gefaseerd: laat bij elke maaibeurt 20% van de vegetatie staan voor de aanwezige fauna en om bloemen zaden te laten vormen.
- Laat het maaisel een paar dagen liggen voordat het maaisel wordt afgevoerd. Op deze manier krijgen de aanwezige planten de kans om hun zaden te laten vallen.

Beschermde soorten, Rode Lijst-soorten en invasieve exoten

Geen bijzondere soorten aanwezig.

Bij aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten wordt verwacht dat hier in het maaibeheer rekening mee wordt gehouden, bijvoorbeeld door het verschuiven van het maaitijdstip tot na de zaadsetting. Rode lijst soorten staan landelijk onder druk. Het verdient aanbeveling om in het beheer met deze soorten rekening te houden. Bij aanwezigheid van sterk woekerende invasieve duizendknopen (Japanse, Sachalinse of Bastaardduizendknoop) wordt aanbevolen de groeiplaats apart te maaien en het maaisel als restafval af te voeren. Deze soorten zijn namelijk in staat zich via kleine fragmenten te verspreiden.

Meer lezen?

In de door FLORON en De Vlinderstichting geschreven Veldgids Ecologisch bermbeheer ([download pdf](#)) komen allerlei beheervraagstukken aan de orde: hoe pak je ecologisch bermbeheer aan, hoe ga je om met inzaaien en welk maatwerk kun je leveren als er bijzondere planten en dieren in de berm voorkomen? Het is een gidsje op zakformaat dat in veel situaties een advies biedt.

Nectarindex is ontwikkeld door FLORON met steun van het Cultuurfonds en BIJ12.

Verspreidingsatlas

berm Garsdijk

9 jun 2025, Erik Ketting

Overzichtskaart > Telgebied en bezoeken > Telling

Toon Statistieken en Maaiadvies

Nieuw bezoek toevoegen

Waarnemingenlijst bewerken

Welke soorten zijn geteld?

☒ alle soorten nectarplanten en eventueel grassen ☐ alleen zoekkaartsoorten

soortnaam	aantal vakjes
Grote vossenstaart	1 vakje
Raapzaad	2 vakjes
Ruw beemdgras	2 vakjes
Heermoes	2 vakjes
Gewone smeerwortel	1 vakje
Zachte ooievaarsbek	1 vakje
Kweek	9 vakjes
Zevenblad	2 vakjes
Bermzuring	1 vakje
Fluitenkruid	8 vakjes
Engels raaigras	1 vakje
Slipbladige ooievaarsbek	1 vakje
Akkerdistel	1 vakje
Witte dovenetel	7 vakjes
Veldbeemdgras	8 vakjes
Gestreepte witbol	1 vakje
Gewone kropaar	10 vakjes
Gewone glanshaver	10 vakjes
Gewone berenklaauw	7 vakjes
Grote brandnetel	7 vakjes

Garsdijk 2

Gebiedsbeschrijving

De nectar index bij de Garsdijk is opgenomen op de berm tussen het fietspad en de naastliggend weg. De opname lijn is direct langs het fietspad de opnamepunten liggen dus 1 meter vanaf het fietspad en ongeveer 3 meter vanaf de weg. Direct aan het fietspad is er een veiligheidsstrook gemaaid van ongeveer 1 meter breed waardoor de opname punten half gemaaid zijn en half niet, de ongemaaide begroeiing bestaat hoofdzakelijk uit hoog opgaande grassen van 70 tot 80 cm hoog (type hooiland) waarbij de bloeiende kruiden die aanwezig waren geheel overschaduwd werden waardoor de bloei minimaal maar het gemaaide deel bevatte normaal bloeiende kruiden. Op de grens van het gemaaide en ongemaaide deel vonden we 1 bloeiende bijenorchis en gras lathyrus binnen het opname punt.

Werkwijze

De opnamen is gedaan volgens het geldende protocol. Er wordt een traject uitgezet van honderd meter met om de 10 meter een opname punt, een cirkel met een straal van 1 meter waar alle planten worden opgenomen en in de verspreidingsatlas worden genoteerd.

Resultaat

Verspreidingsatlas

Overzichtskaart Nectarindex > Telgebied en bezoeken > Telling > Statistieken

Statistieken en maaiadvies

berm Garsdijk 2

berm bezocht op 2025-06-09 door Erik Ketting

Statistieken

Nectarindex (1-5): 3

Hoe hoger de nectarindex hoe meer nectar er gedurende het jaar in potentie te halen is voor vlinders en andere insecten. Bermen met een nectarindex van 5 kennen een gevarieerd bloemaanbod gedurende het jaar en er is veel nectar te halen. Bermen met een index van 1 hebben insecten weinig te bieden. De gevonden soorten en aantal vakjes waarin de soort in de getelde berm voorkomt worden gebruikt om de nectarindex te berekenen. Deze bestaat uit twee componenten: bloemenrijkdom en de potentiële nectarproductie. Nectarproductie telt het zwaarst. De nectarproductie van een plantensoort is gebaseerd op de Britse AgriLand Nectar Database. We hebben de totale nectarproductie in drie categorieën ingedeeld. Een bloemrijke berm zorgt voor bonuspunten. Ook hier zijn drie categorieën.

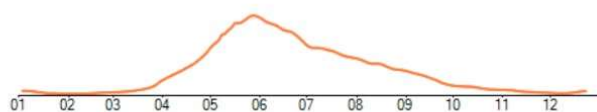
Waargenomen nectarplanten

Foto's van de top-5 van de aangetroffen nectarplanten op volgorde van aantal x nectarproductie.

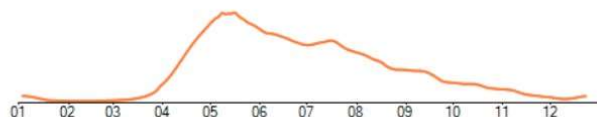
Bloemaanbod

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x het aantal van elke plantensoort. Het tijdstip van maaien is uiteraard van grote invloed. Door ruim ná de bloeipiek te maaien kunnen bloemen zaden vormen.

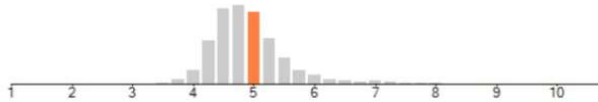
Potentiële nectarproductie gedurende het jaar

Berekend uit een optelsom van bloeitijd diagrammen x nectarproductie x het aantal van elke plantensoort.

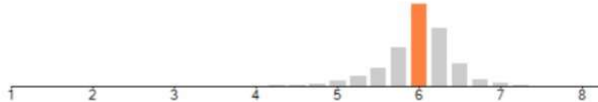
Vochtigheid van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Koester zowel vochtig als heel droog grasland, want hierin komen vaker bijzondere soorten voor. Let bij het maaien op een verhoogde kans op insporing en bodemverdichting in vochtig grasland.

Zuurgraad van de bodem

Deze telling (oranje) en alle locaties in Nederland (grijs). Op de horizontale as staat de gemiddelde Ellenberg-indicatiewaarde van de plantensoorten gewogen naar aantal. Voedselarme zandgronden hebben meestal een zure bodem (waarde < 5). Meestal is er sprake van een meer neutrale bodem, bijvoorbeeld klei, veen en nieuwe aangebrachte teelaarde.

Maaiaadvies

Maaifrequentie

Op basis van de aanwezigheid van indicatorsoorten adviseren we om **tweemaal per jaar** te maaien en maaisel af te voeren.

Het maaitijdstip is een globale inschatting op basis van de aangetroffen planten. Hoe vollediger de soortenlijst deze is, hoe beter het advies. Afhankelijk van de mate van verruiging kan het noodzakelijk zijn vaker te maaien. Stem het maaitip af op de aanwezigheid van bedreigde soorten en laatbloeiende soorten.

Aangepast maaitijdstip

Veel bermplanten zullen na een maaibeurt vroeg in het groeiseizoen opnieuw uitlopen, in bloei komen en zaad zetten. Voor de volgende in deze berm aangetroffen Rode lijst en minder algemene soorten geldt dat niet. Maai deze berm bij voorkeur pas na de zaadzetting van deze soorten. Dat geldt ook voor de aangetroffen Rode lijst soorten die pas in de nazomer beginnen te bloeien.

Bijenorchis - Orchideeën groeien niet terug wanneer ze in de bloeitijd wordt gemaaid. Het beste maai je na de bloei eind augustus. Zie ook deze [beheerkalender](#) voor orchideeën.

Het algemene maaiaadvies is om te maaien in de nazomer. Bij tweemaal per jaar maaien, kan het beste in juni gemaaid worden, wanneer vroege bloeiers zaden hebben gevormd. Meer lezen: P.J. Keizer, 2008. Overzicht van de vegetatie langs Rijkswegen. Rijkswaterstaat [[download](#)].

Algemene tips voor ecologisch maaibeheer

- Maai gefaseerd: laat bij elke maaibeurt 20% van de vegetatie staan voor de aanwezige fauna en om bloemen zaden te laten vormen.
- Laat het maaisel een paar dagen liggen voordat het maaisel wordt afgevoerd. Op deze manier krijgen de aanwezige planten de kans om hun zaden te laten vallen.

Beschermde soorten, Rode Lijst-soorten en invasieve exoten

Geen bijzondere soorten aanwezig.

Bij aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten wordt verwacht dat hier in het maaibeheer rekening mee wordt gehouden, bijvoorbeeld door het verschuiven van het maaitijdstip tot na de zaadzetting. Rode lijst soorten staan landelijk onder druk. Het verdient aanbeveling om in het beheer met deze soorten rekening te houden. Bij aanwezigheid van sterk woekerende invasieve duizendknopen (Japanse, Sachalinse of Bastaardduizendknoop) wordt aanbevolen de groeiplaats apart te maaien en het maaisel als restafval af te voeren. Deze soorten zijn namelijk in staat zich via kleine fragmenten te verspreiden.

Meer lezen?

In de door FLORON en De Vlinderstichting geschreven Veldgids Ecologisch bermbeheer ([download pdf](#)) komen allerlei beheervraagstukken aan de orde: hoe pak je ecologisch bermbeheer aan, hoe ga je om met inzaaien en welk maatwerk kun je leveren als er bijzondere planten en dieren in de berm voorkomen? Het is een gidsje op zakformaat dat in veel situaties een advies biedt.

Nectarindex is ontwikkeld door FLORON met steun van het Cultuurfonds en BIJ12.

Verspreidingsatlas

berm Garsdijk 2

9 jun 2025, Erik Ketting

[Overzichtskaart](#) > [Telgebied en bezoeken](#) > [Telling](#)

Toon Statistieken en Maaiadvies

Nieuw bezoek toevoegen

Waarnemingenlijst bewerken

Welke soorten zijn geteld?

☒ alle soorten nectarplanten en eventueel grassen ☐ alleen zoekkaartsorten

soortnaam	aantal vakjes	soortnaam	aantal vakjes
Rood zwenkgras	2 vakjes	Veenwortel	1 vakje
Gewoon reukgras	1 vakje	Gewone berenklaauw	3 vakjes
Duizendblad	1 vakje	Scherpe boterbloem	9 vakjes
Vogelwikke	2 vakjes	Gewoon jakobskruid	6 vakjes
Kleine klaver	2 vakjes	Veldlathyrus	3 vakjes
Witte dovenetel	1 vakje	Ruige zegge	5 vakjes
Straatgras	3 vakjes	Gewone glanshaver	3 vakjes
Gewone melkdistel	1 vakje	Gestreepte witbol	7 vakjes
Gewone hoornbloem	3 vakjes	Zilverschoon	4 vakjes
Kraailook	1 vakje	Fioringras	3 vakjes
Klein hoefblad	1 vakje	Zachte ooievaarsbek	2 vakjes
Haagwinde	1 vakje	Hondsdrif	3 vakjes
Grote brandnetel	2 vakjes	Rietzwenkgras	10 vakjes
Slipbladige ooievaarst	1 vakje	Engels raaigras	3 vakjes
Bijenorchis	1 vakje	Vergeten wikke	3 vakjes
Hopklaver	2 vakjes	Veldbeemdgras	5 vakjes
Vijfvingerkruid	2 vakjes	Heermoes	3 vakjes
Kruipende boterbloem	1 vakje	Fluitenkruid	4 vakjes
Gewone pastinaak	2 vakjes	Gewone kropaar	4 vakjes
Gewone rolklaver	4 vakjes	Smalle weegbree	7 vakjes
Gewone smeerwortel	5 vakjes	Rode klaver	7 vakjes
Graslathyrus	1 vakje	Akkerdistel	7 vakjes
Madeliefje	4 vakjes		
Akkervergeet-mij-niet	1 vakje		

Overall conclusie

Voor de Heindijk kan gezegd worden dat door de meer open en lagere begroeiing er meer ruimte was voor bloeiende kruiden, iets wat grotendeels veroorzaakt lijkt te worden door de grondsoort nl zandgrond.

Voor de Ruigendijk geldt dat de dichte en hoge gras begroeiing de bloeiende kruiden wel aanwezig waren maar niet veel kans kregen om zich goed te ontwikkelen.

Voor de Garsdijk 1 geldt hetzelfde als de Ruigendijk.

Voor de Garsdijk 2 geldt half hetzelfde als de Ruigedijk en Garsdijk 1 terwijl de ander helft van alle opname punten door het maaien een aanzienlijk ander beeld gaven met veel bloeiende kruiden.

Als we de Ruigendijk en de Garsdijk 1 vergelijken met de uitkomst van Garsdijk 2 dan valt op dat de gras begroeiing voor alle drie de trajecten ongeveer gelijk is maar het gemaaide deel van Garsdijk 2 veel meer bloeiende kruiden bevatte omdat hier een soort van sinus maaien wordt toegepast. Het is dan wel een rechte strook maar niet te min gedeeltelijk wel en gedeeltelijk niet gemaaid.

Bronnen

Heukels Flora van Nederland

Google maps

Verspreidingsatlas

Foto's: T. Hagendoorn

Colofon

Verslag: Theo Hagendoorn / 25-08-2025

Vegetatieopnamen: De leden van de Plantenwerkgroep van de Natuurvereniging Hollandse Delta, een afdeling van de KNNV